

LO GERONÉS

Periodich Catalana d'avisos y noticies

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

GERONA. 1'50 pessetes trimestre
FORA. 2 id. id.
ESTRANGER. 3 francs id.

Número sòlt 10 céntims.

Redacció y administració

PLASSA INDEPENDENCIA, 16

ANUNCIS Y COMUNICATS

PREUS CONVENCIONALS

De tots los llibres, folletos, etc., que s'is remetin a la Redacció, se'n donará compte en lo periódich.

ANX XV

DISSABTE 22 DE FEBRER DE 1908

Núm. 669

NOSTRE PROGRAMA: May lo catalanisme ha treballat a l'ombra pera arribar a la realisació dels seus ideals. Defensor dels principis honrats que sustenten, ben clara y a la llum del sol los va exposar a la Reyna Regent d'Espanya en sa vinguda a Barcelona y ben clares y concretament los va donar al país en l'Assamblea de Manresa del 1891.—Com allavors diguerem, entenem avuy que han de quedar a càrrec del poder central de l'Estat espanyol les relacions internacionals, l'exèrcit de mar y terra, les relacions econòmiques d'Espanya ab los demés països, la construcció d'obres públiques de caràcter general, la resolució de totes les qüestions y conflictes internacionals y la formació del pressupost anual de gastos, al que

deuran contribuir les regions proporció de sa riquesa; o ab le organizació corresponent y adecuada.—Però entenem que correspon al Poder regional lo ègimen intern de Catalunya y que ha de constituirse aquest mantenint lo temperament expansiu de sa legislació y segon ses necessitats y son modo de ésser.

En consecuencia, volem la llengua catalana ab caràcter oficial y que sien catalans tots los que a Catalunya desempey nin càrrecs públics: volem Cors catalanes no sols per estatuhir nostre dret y lleys civils, sino ot quant se refereixi a l'organización interior de nostra terra: volem que catalans sien los jutges y magistrats, y que dintre de Catalunya s'hi fallin a til-

tima instancia 'is plets y causes: volem ser arbitres de nostre administració fixant ab èntera llibertat contribucions i impostos y volem, en fi, la facultat de poder contribuir a la formació de l'exèrcit espanyol per medi de voluntaris o diners, suprimint en absolut quintas y lleves en massa y establint que la reserva regional forsose presti servey tan sols dintre de Catalunya.—Aquest es nostre Catalanisme dintre d'Espanya; aquest es el nostre regionalisme dins de Catalunya. Aixó es lo que volem, per aixó anem, a n'axó arribarem a no trigar gayre.—(Del Manifest de la Unió Catalanista del dia 16 de Maig de 1897.)

La lley del descans dominical

com a manifestació d'anticatolicisme

L'estranyesa que ens produhien certs raonaments d'una publicació catòlica d'aquesta capital, principalment escrita per respectables clergues, ens mou a fer, per avuy, molt lleugeres consideracions respecte l'anticatolicisme que suposa la Lley del descans dominical, obra d'un ministeri maurista.

La lley aludada, de data 23 Maig de 1903, ofereixen palmaria prova de que lo legislador espanyol se proposá, al ensemps, per virtut de semblants disposicions, fer obra exclusivament social prescindint de les disposicions eclesiàstiques y de la llegitima influència que un govern catòlich, dins la vigent Constitució, deu regoneixer a les Autoritats eclesiàstiques.

La Lley del descans dominical y son vigent Reglament, manen servir, com llur nom indica, no tots els dies de precepte o festius, sino solsament els diumenges. Per aquet costat, donchs, no hi despunta un gran catolicisme.

La Lley del descans dominical y son vigent Reglament consignen les excepcions que ha estimat lo legislador convenient establir dintre les generals prescripcions de semblant Lley y Reglament. El dret canòlich, no obstant, com d'exclusiva incumbència de l'Iglesia, senyala los casos d'excepció del precepte general de guardar les festes. Admetrer, y més que admetrer aplaudir la vigent legislació sobre lo descans dominical, es regoneixer quasi en lo poder civil la facultat d'establir festes sagrades, lo qual no ha constituit may doctrina comú entre 'is catòlics.

La Lley del descans dominical y son vigent Reglament, per virtut de lo estatuit en l'article 4 de la primera y en los articles 13, 14 y 15 del segon, consent que en lloch de descansar l'obrer lo diumenge pugan ferho en qualsevol altre dia de la setmana, mitjansant els acorts que regulan la propia Lley y Reglament. Calificar, donchs, semblant legislació, de regla jurídica inspirada en los interessos morals, y religiosos principalment, es donar prova d'una gran ignocència produhida pels mirallets ab que ha sabut enlluernar lo senyor Maura a molts catòlics, donchs una Lley que consent commutar lo

diumenge per un altre dia de la setmana, deuria dirse, si determinats refinaments no fossin propis y característichs de certa gent, lley del descans setmanal, y no dominical. Calificarla d'aquesta manera es un escarni sistien a deixar lo carlisme, avuy están, o aparenten estar enlluernats per lo sui generis catolicisme de n. Maura. Fins en Sagasta fou en aquest punt immensament més respectuós ab les lleys de l'Iglesia que no ho ha sigut el senyor Maura.

Pro com siga que 'is governants anteriors no feren, nisteri maurista les disposicions sobre 'l descans que avants regien per tot dia festiu, y avuy únicament per lo diumenge, y encare sols en part, segons s'acaba de demostrar, per axó, apart d'altres móvils polítichs, avuy s'aixeca l'incenser a favor d'en Maura que s'fa a tots aquells catòlics que ab la capa de la religió no hi volen cubrir ni amparar tendències polítiques determinades.

Molt més respectuoses ab les llegitimes atribucions de l'Iglesia eren totes les Reals Ordres y Reals Decrets no derogats, anteriors a la Lley de n. Maura, y publicats desde una Lley de la Novissima Recopilació, y aixó no obstant, malgrat d'haverhi un de firmat per D. Alexandre Pidal, qui may digué com en Maura que lo dret públich no es cristià ni ateo, no sabem hagin sigut may ponderats per certs actuals catòlics, que si quan en Pidal era ministre de Foment encare se repara quan precisament desde 'l punt de mira verament catòlich se l'aurait censurar.

Examinant la qüestió en el punt concret dels botiguers a Girona, suposant que qui avuy prescriu y exceptua la facultat de treballar en diumenge, fos la llegitima autoritat qui desde 'l punt de vista catòlich correspongués, hi hauria quelcom a dir y a raonar respecte a si la pretensió d'aquells de tenir oberts en diumenge llurs establiments, es o no greument censurable.

Nosaltres per avuy sols dirém, que l'assumpto realment es complexe y per demés espinós, y que no lograntse, com judicuem que may se logrará, que lo descans tingui lloch en tots els indrets d'una estensa comarca, l'empenyo en fer cumplir semblants disposicions donará forsovement el resultat de perjudicar a n'el comerç d'una població ab notori benefici del d'un altre.

Consti, per últim, que respecte a l'assump-

te dels botiguers, segons diu un distingit canònicista espanyol, la prohibició de negociar, sobre tot en fires y mercats, havía sigut derogada per costum contraria y consentiment de l'autoritat eclesiàstica.

No entenga «La Regeneración», publicació catòlica per nosaltres aludida, que, al escriure les anteriors ratlles, ens hagin mogut motius y consideracions d'inmediat caràcter pràctich y molt positiu, que tal volta hagin sigut la causa del tradicional y genuí balanceig observat per altre publicacions.

Anal's biogràfichs de Jaume I

(Conclusió)

- 1264.—Celebra Corts a Barcelona.
- 1265.—Ve a Catalunya una embaixada del Rey d'Armenia pera visitar don Jaume.
- 1266.—Setia Murcia y la rendeix al cap de poch temps.
- 1269.—S'atura a Gerona y arregla les diferències entre 'l Compte d'Ampuries y 'l snyor Torroella de Montgri.
- 1271.—(14 Febrer).—Firma el tractat de pau ab el Rey de Tunis (Emir Abou-Abdallah).
- 1272.—Vinguda a Gerona y a Torroella de Montgri.
- 1272-73.—Escriu sa famosa Crònica en sa possessió de les vessants del Moncayo.
- 1274.—Institueix el renomnat Concell de Cent de Barcelona.
- 1274.—(Juliol).—Faculta desde Perpinya a son fill infant Jaume pera regir Mallorca, Montpeller, Roselló y Cerdenya.
- 1274.—Estada a Gerona.
- 1275.—Visita la ciutat de Gerona.
- 1276.—(27 Juliol de) Mor a la ciutat de Valencia.

F. de T.

SETMANALS

EVA, SENSE VIDA

Decididament, les persones s'han adonat aquí y a tot arreu que aixó ridicol y estúpid de Carnestoltes, va—pobret!—marxant en automòvil cap a can Crestó... A dintre hi va una

viatgera física, ben retística, que tothom compa-
deix a son pas, y que fins ara hav'ia deixon-
dit qualques esperances a uns pocs ilusionats,
quins vollien reduirse a festejar coses immon-
des, quins tenien tot son programa condensat
en el recreyo. Y ab la marxa a Ponent de la
mala dona anomenada Eva, hi marxen s. s
símbols. Les persones se n' han adonat de la
malaltia incurable, encomenadissa, de la viat-
gera, y tothom la deixa passar cap a can
Crestó... Per aixó els balls de Carnestoltes,
que 'ls de sempre intenen fer revivre, se
veuen més frèts, més mancats de lo que 'ls do-
na 'l nom, y queden els de sempre ballant,
enfurismadament ballant en el Teatre sense
disfresses, sense alegria, car cada any són
més les persones que després de la reflexió s'
aparten del contacte infecte, encomenadis, de
la ridícula y estúpida Eva, quin baf insopor-
table malmet les ànimes migrades qui a sos
balls concorra.

ANÓNIM.

Notes

El passat diumenge ab l' exprés de la tarde,
sortí la Comissió municipal que ha anat a Madrid,
pera obtenir les concessions consabudes, pel cen-
tenari dels Sitis.

A l' estació, malgrat la propaganda dels dia-
ris y d' algunes societats y del bandol del Alcal-
de, hi acudí molta poca gent. Apart de la jove-
nalla, hi haurian escassament una quarentena de
persones grans.

Regnà tebior fins en les frasses de despedida,
pronunciades en castella, per els contats regidors
que hi feren cap, algún d' ells dels administra-
tius.

L' autor del bando, excitant als regidors,
senyor Catalá, tampoch hi era. Sens dupte, per
ses ocupacions, no pogué predicar ab l' exemple.

Se veu que 'l calor que 's demanava, tal vol-
ta per esser a l' estació que 'ns trobem, no regnà
en lloch, ni en les altes esferes.

Ajuntament

Ab una bona entrada ha celebrat nostre
Ajuntament sessió de segona convocatoria,
baix la Presidencia del Sr. Catalá y ab assis-
tencia dels regidors Jubany, Vilaró, Ensesa,
Canal, Mas, Planas, Martínez, Leal, Huix y
Vallés.

Se dona per oberta la sessió llegintse l'
acta de la anterior, que fou aprobada per
unanimitat.

Se dona compte de varies factures y jor-
nals pagats per valor de 906'50 pessetes que
son aprobades.

Acte continuu demana la paraula el se-
nyor Bassols, exigint que de aquí endavant
constin en les relacions de jornals el nom y
apellidos.—Contestantli el Sr. Leal, perquè
no ho feya quant era Batlle se promou un
avalot entre dits senyors acabant a cops de
campana pel President.

Se llegeix una comunicació de la Diputa-
ció donant compte dels acorts presos refe-
rents al Centenari dels Sitis, acordant haver
vist ab gust tals acorts.

Se llegeixen varies comunicacions de Ta-
rragona, «Centre Catalanista de Gerona»,
«Catalunya Nova», quedant enterats;

Instancia demanant permís d' obres (diuen
que ja son comensades) aprobada.

Instancia dels vehins del carrer den Mora
demanant millores del mateix.

Instancia dels senyors Lavorny, Oviedo
solicitant l' arriendo del Teatre pera celebrar

concerts y cinematógraf durant la vinenta
Quaresma, oterint 500 pessetes o que s' obri
un concurs el senyor assols diu que haventi
un recurs presentat al Governador se solici-
te resolguí aviat per sber a que atenirse.

El senyor Presider diu que haventlo vi-
sitat el Governador Mitar donantli compte
que s' establiria un parada semental en
aquesta ciutat, per talmotiu hav'ia donat or-
dre al Arquitecte pera que mirés d' arreglar
lo més necessari, cosan aquestes obres 250
pessetes quedant acorat.

El senyor Jubany liu que estant a dispo-
sició dels senyors regidors els comptes d' ma-
nats en l' última sessió de l' administració de
la Carniceria Municipal.

Contesten el senyor Mas que ha revisat el
comptes causantli un efecte deplorable, re-
sultant un mal negoci per l' Ajuntament exi-
gint compte al senyor Jubany.

Contestantli el dt senyor Jubany inte-
rrompint el senyor Bassols per una qüestió
d' ordre demanant que tractantse de la dig-
nitat d' un regidor s' havia d' acordar si
procedia ferho en sessió secreta, contestant el
senyor que sí se celebra 'n sessió secreta se
negaria a donar comptes demanant depurar
els fets en sessió pública ja que 'ls càrrechs
també ho han sigut: presenta relació detalla-
da de gastos y ingressos resultant tan sols un
saldo en contra del municipi d' unes 200 que
si se compara ab els beneficis obtingut de-
vant les exigencies dels carnicers, no té cap
importancia: reconegentho tots els regidors
aixís mateix.

Els senyors Bassols y Leal fan notar les
grans ventatges que 'l públich ha tingut ab
la carniceria municipal al mateix temps se
senten molestat per haverse arribat a tal ex-
anteriors li havien donada tota.

El senyor Jubany agraeix aquesta prova
de consideració.

No haventhi més assumptos que tractar s'
aixeca la sessió a les vuit en punt.

El senyor Canal regidor catalanista parlá
correctament el castellá.

NOTICIES

Retallém de nostre confrare: *La Veu de Catalunya*:
«La llei de regisme local y «Valencia Nova».

En el Centre regionalista Valencia Nova de la ciu-
tat de Valencia s' ha comensat una serie de conferen-
cies sobre 'l projecte de llei de regisme local y provin-
cial que s' está discutint a les Corts.

Avuy la primera conferencia don Salvador Peydró
usant, com es llògich entre valencians, la mateixa llen-
gua propia. Hi havia nombrosissima concorrencia.

Don Joseph Olmos va llegir l' informe sobre 'l dit
projecte, que enviá a les Corts el *Centre Catalanista
de Gerona*.

Presidia la reunió el doctor Martínez Seguí.

Dimars passat nostre company l' advocat en Joan
Viñas, doná en el «Centre Catalanista», sa anunciada
conferencia sobre l' historia interna del Catalanisme,
disertant per espay de més de mitja hora, ab gran aco-
pi de datos sobre tant interessant tema. El conferen-
ciant fou molt aplaudit. D' ella ens ocuparem més ex-
tensament.

Se tracta de fundar en aquesta ciutat, un grupu ex-
cursionista y de sport. La base será feta ab elements
del «Centre Catalanista» y de la «Schola Orpheónica».

Nostre particular amic don Joan Vidal de Llobatera,
ha sigut nomenat advocat substitut de la fiscalia de l'
Audiencia territorial.

Sembla que aviat apareixerá en nostra ciutat una
nova publicació catalana.

En la reunió celebrada á iniciativa del senyor Aura

Baronal, pera tractar del projecte de ferrecarril esta-
tégic de Parajes á Jaca y Roses, ab assistencia dels di-
putats solidaris de les provincies á que afecta 'l projec-
te, el senyor Aura doná compte d' haver acceptat l'
estat major central, el trassat del segon tros de Jaca á
Roses proposat pels solidaris. Aquest trassat comprén
els pobles de Jaca, Boltaña, Estada, Tamarit, Balaguer,
Pons, Solsona, Berga, Guardiola, Poble de Sillet, Ri-
poll Olot, Figueres y Roses. Com se veu, aquest pro-
jecte té gran importancia en nostra provincia, y desit-
gem que pugui veures sa realisació, en plas breu.

Ab l' exprés de la tarde marxá ahir el regidor Juli
Piferrer cap a Madrid pera juntarse ab la comissió ges-
tionadora de la subvenció pera celebrar nostre centena-
ri dels gloriosos sitis de 1808 y 1809, de la qual ell ne
forma part.

La Comissió provincial de la Creu Roja de Sarago-
sa, ha organitzat un certamen literari-científic y artístic,
ab motiu del centenari dels sitis sostinguts en aquella
ciutat el sigle passat.

Ahir fou conduït a la darrera estada 'l cadavre del
conegut industrial En Geroni Surroca. A. C. S.

Ha prés posesió de son càrrech el tinent coronel de
la guardia civil d' aquesta ciutat, nostre bon amic En
Pere Gil. Benvingut.

La «Lliga Regionalista» d' Olot celebrarà el propi
diumenge un acte literari musical com homenatge al
Rey en Jaume Conqueridor en el VII centenari de son
naixement. A n' aquest mateix fi, s' preparen festes á
Báscara.

S' está acabant l' urbanisació d' un tros del passeig
de la Cranvia que será, tantost s' hagin enderrocat les
Murallas, pero com a obra municipal, s' ha portat a ter-
me ab la consabuda calma y deixant de plantarhi arbres
en mitja part del passeig de la dreta, per no acabarlo de
terraplenar.

Sembla que ha causat molt mal efecte que alguns re-
gidors catalanistes de nostre municipi no parlin nostra
llengua al fer us de la paraula.

A las quatre de la tarde d' ahir fou acompa-
nyat per nombrosos amichs a l' última estada n'
Esteve Anglada, oncle de nostre bon amich y co-
rrelligionari Tomás Sobrequés a qui endressem l'
espressió de nostre mes sincer condol.

Ha deixat de publicarse la revista mensual ca-
tòlica d' aquesta ciutat, «Aires Gironencs».

Demá se posará en escena, en el centre
«Unión Republicana», per els aficionats de la
secció, el drama en quatre actes «Lo fill», après
de lo qual hi haurá lluit ball de societats.

En el Orfeó Gironí y a l' hora de costum,
també s' donará una escullida funció.

En breu se posará a la venda l' hermosa sar-
dana den Josep Serra titulada «El despertar d' un
somni» a la que ha posat la lletra nostre excelent
amich y poeta Miquel de Palol.

Nostre confrare catalanista «La Costa de Llo-
vant» en son darrer nombre reproduheix, el Mis-
satge que l' «Centre Catalanista de Gerona»
endressá als falibres de Montpelier, ab motiu de
las festes dedicades á Jaume I.

El «Boletín Oficial» de la provincia ha publi-
cat la relació é inversió de les quantitats recauda-
des al destí als pobles geronins damnificats pels
darrers ayguats.

La «Associació Artística-arqueologica barce-
lonina, ha enviat una comunicació a nostre Pre-
lat, felicitantlo per son recent Decret, ja publi-
cat en nostres planes, manant fer un inventari a
totes les parroquies y prohibint tota enagenació
d' obgetes artístichs o antichs.

La poesia que publicuem avuy de nostre bon company a' Artur Girbal, fou llegida en la vetllada que 'l Centre Catalanista dedicà a commemorar el Centenari de Jaume I.

Estém completament conformes ab l' idea que 'l nostre estimat col·laborador Dr. J. Pou exposu sobre la restauració de Poblet y ses sepulcres reials, en un bell article publicat en «Ayres Gironenchs» retolat «Lo mellor homenatge» que no insertém per sa extensió y excés d' original, pera commemorar dignament lo Centenari del Conqueridor. Mereix tota nostra alabansa.

Publicacions

La important casa editorial de Barcelona, Successors de Manuel Soler, ha publicat los quaderns 15 y 16 de la obra «Las leyes al alcance de todo el mundo»; en ells se ocupa el autor de la successió intestada y del judici d' abintestad y de las disposicions comuns a tota classe de successions. Ab molta claretat y numerosíssims textos legals, desarrolla la materia distingut los preceptes legals que regeixen en lo dret nomenat comú y las legislacions forals, de modo que ab gran facilitat pot resoldrer quansevol dupte que sobre d' aquelles materias tingui la persona menys versada en el dret. Es de recomenar tant util publicació.

JOCHS FLORALS

que ab motiu del primer centenari de les glorioses jornades dels 6 y 14 de juny de 1808 se celebraran en el poble del Bruch.

L' Ajuntament d' aquell poble dirigeix una invitació als poetes y prosador pera que dediquin llur inspiració a la grandiosa epopeya de 1808, gloria dels sometens de Catalunya.

Les composicions hauran de dirigir-se al senyor alcalde ab la direcció de Martorell-Bruch, fins al mitgdia del primer de Maig ab les formalitats de costum.

El Jurat calificador está constituït així:

President; Rnt. Sr. Jaume Colléll, canonge de la catedral de Vich.—Vicepresidè; don Frederich Rahola y Trémols.—Vocals: don Arthur Masriera, don Antón Elias de Molins, don Leonci Soler y March, don Miquel Junyent, don Francech Matheu Fornells, don Ramón E. Basagoda, don Emili Rianxart, don Joseph Sola Bofill, don Joan Elias Creus y don Josep Termes Carreras.—Secretari: don Emili Pascual Amigó.

CARTELL

Premis del Consistori.—Premi d' honor y cortesia: la Flor Natural que s' adjudicará a la millor composició en vers, sobre tema que 's deixa al arbitri y bon gust del poeta. El guanyador de dit premi deura ferne ofrena a la dama de sa elecció, la qual, proclamada reina de la festa, desde son sitial farà entrega dels demés premis als que n' hagin sigut mereixedors.

Una corona de llorer d' argent, a la millor poesia d' esperit patri sobre 'l fet históric del sis de juny de 1808 ocorregut en les altures de «Can Massana».

Premi ofert per el cos armar del Someten del Bruch: Un ram d' oliver d' argent, a la millor poesia que millor canti les glories dels Sometens de Catalunya.

Premi ofert per l' Excm. y Rt. Cardenal-bisbe de la diócesis de Barcelona: Un objeje d' art a la millor disertació que probi que la primera y més ferma base de tot patriotisme, y especialment del espanyol er. 1808, se troba en la Religió, o siga en la fé cristiana y en sa práctica.

Premi ofert pel seyor diputat a Corts per aquet districte. En Frederich Rahola y Tremols: Un objeje d' art a la composició en vers de tema lliure.

Premi ofert pel reverent don Salvador Rial, rector de la parroquial iglesia del Bruch: Un exemplar del obra «Historia de la Iglesia» per el cardenal Hergensoheter, ricament enquadernada, al millor treball en prosa que desenrotlli el següent tema: «Influencia y part que hi prengué el clero en les memorables jornades del Bruch».

Premi ofert pels diputats provincials del districte d, Igualada señors Coderch, Serra y Constansó, Rafors y

Torres Picornell: Un exemplar de l' obra «Historia de Catalunya», per Prosper Bofarull, a miller treball en prosa sobre 'l tema, «Influencia del esperit regional en els fets del any 1808».

Premi ofert per don Emili Pascual y Amigó: Una cadena pera rellojge confeccionada a monedes antigues y montades en plata ab llur corresponent estoix a la millor y més sentida eligia heroica, als héroes del Bruch.

Premi ofert per don Josep Ferrer y Gili: Una rica porcelana al millor y més complert aplech d' episodis catalans sobre la guerra del Francés, que a la vegada fassin referencia a aquesta comarca, puguin servir de noble exemple als que vindran.

Fou redactat el present Cartell en el poble del Bruch, a 5 de febrer de 1908.—L' Alcalde, Sadurni Puig.—El Secretari, Joan Sabat.

LIBRES

Colegio de médicos de la provincia de Gerona.—IX Asamblea anual celebrada en 18 de Septiembre de 1906 en la ciudad de Figueras.—Los conflictos entre la Psiquiatria y el Código penal por P. Pedro Roca y Planas.

Sota la modesta apariencia d' un discurs d' Assamblea, se trova en el treball del senyor Roca una veritable y documentada monografia sobre la nostra legislació en lo referent a responsabilitat criminal, ab extensa copia d' antecedents historichs y atinads disquisicions respecte a la forma de resoldre 'l conflicte plantejat.

Y com aixó suposa un estudi y un treball concienzut y erudit, y com la materia de que 's tracta es, avuy per avuy, de las que, segons gráfica frase de la nostra bona burgesia, *no dona pa*, veusquí un primer motiu d' aplaudiment al autor per el seu veritable y desinteressat esperit científich que l' hi fa esmersar temps é inteligencia, sense esperansa de veureria recompensada. Aixó que en totes bandes es un mérit, a Girona es gaire bé una heroicitat.

Pera las qüestions tractades en el llibre de referencia no dona l' abast una critica de setmanari polítich; son massa complexes y no permeten pas jutjar d' impressió com una obra literaria. Per aixó, malgrat, el bon gust ab que 'ns explyariam en comentar les acertades opinions del senyor Roca ens veyem precisats a limitarnos manifestant la nostra conformitat ab el criteri que exposa. Com ell, deplorem el rutinisme y atrás de molta gent de toga; com ell, entenem precis donar carácter obligatori al dictamen pericial; com ell, creyem necessari en el pervindre modificar el concepte y forma d' aplicació de la penalitat convertintla en acció ja educativa, ja de simple defensa, segons els cassos. Tant sols podriam rectificarlo ab la observació de que els Tribunals espanyols admeten avuy la responsabilitat parcial, encare que limitant a la atenuació de pena els seus efectes, donchs noves sentencias del Suprem, en contradicció a las antigues, admeten la possibilitat d' existencia incompleta de le eximent de locura ó imbecilitat. El criteri donchs en aquet sentit ha evolucionat a Espanya, encare que quedant encojtit dintre el motllo vell.

Lo únich que 'ns ha desagradat veurer en el tractadet de referencia es, com una mena d' esperit de *cuorpo*, com una excesiva tendencia a buscar en l' academicisme oficial la suprein asanció científica. Aquesta tendencia qu' en distints passatjes del llibre podriam senyalar, en loch se manifesta tant explicita, com al marcar l' autor al perit metje la seva línia de conducta ab els advocats, ab els qui 's té de parlar—diu—com un *hombre de cia ante un ignorante*, no descendint may a discutirli, ni tractantlo may d' igual a igual. Per contestar a n' aquesta opinió tinch de comensar a parlar en singular, fent constar que, al discrepar del parer del senyor Roca, no tinch pera res en compte 'l meu titul d' advocat, que ostento per la forsa de les necessitats de la vida, lamentant que

la meva posició no m' hagi permés dedicarme lliurement al estudi de les ciencias que més m' atraguessen, sense la més petita marca de la *pedanteria oficial*—com diu un personatge d' en Galdós—ó tant sisquera plantar irrisoriament a la paret, ab quatre ostias el diploma, sense la *stima del interesado*, com practicó un difunt, tant original com benivolgut amich meu. No en defenn donchs del meu titul académich, sinó per el mes odi a tota classe de declaracions oficials de sabiduria, he de manifestar la meva opinió contraria a la del senyor Roca en aquet punt. Reconech de bona fe, que per regla general el metje sabrá més antropologia, psiquiatria, frenopatia, y demés rams científichs que 's relacionan ab qüestions de responsabilitat criminal, que l' advocat. Però una regla general no es absoluta, y en l' actual estat de cultura, y de relació entre les ciencias psicoológicas y fisiológicas les excepcions serán cada dia més freqüents. Seguint el criteri del senyor Roca, jo no deuria discutir ab ell de qüestions de dret y deuria parlarli d' elles com a un ignorant. Lluny d' aixó, confesso que 'l senyor Roca m' ha donat en el seu llibre idees ben interessants, que no sabia pas, de legislació criminal comparada. Jo reconech que, no sols ell en aquet punt, sino molts profans al Dret, en altres, podriam ilustrarme. Jo recordo haver sentit explicar a un advocat de fama, com un rústich client, va solucionarli un conflicte juridich quin desllorigador ell no sabia trobar. El cas donchs que suposa el senyor Roca no es absolutament general. En ocasions concretes, un metje de curta inteligencia, de poch aprofitament en els estudis, y de harchs anys sense obrir un llibre, pot trobarse enfront d' un advocat versat em medicina legal, preparat en altres centres de cultura d' Europa, hont aquestes qüestions s' estudiant ab major amplitud y concorreguent quan es precis a cátedres de medicina: el cas será raro però no impossible. ¿Y no resultarà llavors ridicula l' actitud que 'l senyor Roca l' hi senyala? En el meu concepte el perit té de contestar, sense prejudici de cap mena, a n' al advocat, segons lo que aquet demostrí esser en cada pregunta; si un coneixedor, com a un coneixedor; si un ignorant, com a un ignorant; si un mal educat, com a un mal educat. Els coneixements y no 'ls tituls académichs son els que justifican la competencia.

Y dispénsinse, si ens hem extés en aquesta qüestió més de lo que pensabam, apesar de tractarse d' una insignificant qüestió de detall, que no 'ns priva de felicitar coralment al senyor Roca y Planas.—V.

Brahó, brahó!

L' espetech y rebombori dels heróichs, passats combats del brahor en les batalles hont creuhabantse en l'espai pedras grossas y petitas y de fletxas un aixama, ique reviscan, passant segles, y'ns retrunyin al costat y si'ls cors els troben lassos, qu'els despentin tot botant!
Ni abt colell ni la euyrassa avuy dia'ns hem d'armar, els canons posin en rengles milers mausers embrassant qui a n'aixó la rahó posan, volen la rahó ofegar,
¡Rey en Jaume, rey en Jaume si vegessis tos estats! catalans que are 't recordan no son amos, son esclaus, y si 'ls drets seus are esmenten qui 'ls escolta, mofa 'n fá.
Ta riquesa que 'ns legares no 'ns la volen retornar y ab mil enganyis y maneras ofegan la llivertat.
¡Torna, torna a Catalunya esperit den Jaume el gran! vevifa 'l foch que 'ns abornsa y 'ns el volen apagar, de ta llengua qu' es la nostra ¡malestruchs! escarni 'n fan tenim dret y volen ferho d' el nostré dret defensar y apuntin canons ó mausers, no hem de callá are ni may que de lleó ab la pitrada, com Tu, 'ns sentim arborats.
¡Rey en Jaume, ab lo Sant Jordi; Catalunya no deixau: si ab l' espasa gran la fereu nosaltres cridant ben alt hem de fer la reconquesta ab la ploma triomfant!...

A. G.

LO GERONÉS

Setmanari autonomista

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

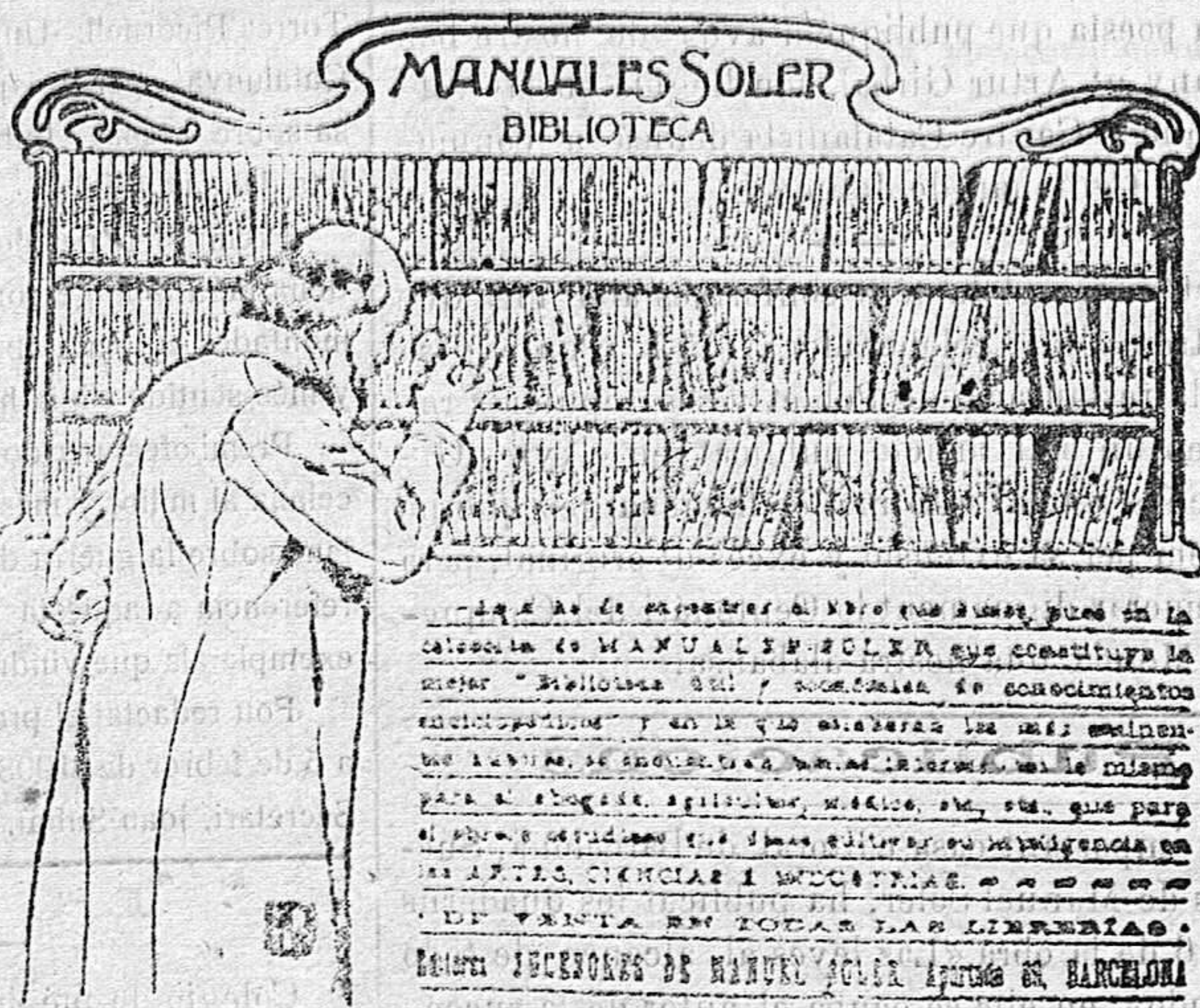
PLASSA DE LA INDEPENDENCIA, 16,
(entressol)

Preus de suscripció

GERONA.	1'50	pessetes	trimestre
FORA.	2	,	,
ESTRANGER.	3	francs	,

ANUNCIS Y COMUNICATS

PREUS CONVENCIONALS

Guía del viatger a Gerona

GERONA.—Capital de provincia.—Audiencia—
Jutjat de 1.ª instancia.—Sucursal del Banc d'Espa-
nya.—Institut de 2.ª ensenyansa.—Museo provincial.
—Estacions dels ferrocarrils de M. Z. y A., de Amer
y de Sant Feliu de Guixols.

Fonda Peninsular (Antigua de Sant Antoni).—Ca-
rerer Nou.

Café Norat.—Rambla de la Llibertat.
Encesa y C.^a en Comandita.—Farinera.—Carrete-
ra de Barcelona.

E. Barangé y Fills.—Fábrica de sabó a Gerona'
Granollers y Barcelona.

J. O. Carbó.—Camisería y confecció de roba blan-
ca per senyora.—Plateria 30.—(Quatre cantons).

Salati y C.^a.—«La Gerundense». Fábrica de paper
onlinuo.

Farmacia Roca (Antigua d' Ametller).—Centre de
ehpacialitats nacionals y extranjeras.—Sor antidifterir
edaantit.—Objectes de goma y aparatos ortopédics.—
tsServey permanent.—Plassa del Oli.

Fills de Esteve Garriga.—Magatsem de vins.—
Carretera de Barcelona, 29; devant de l'estació de Sant,
Feliu de Guixols.

Prudenci Xifra.—Magatsem de grans.—Ronda de
Ferrán Puig.

Farmacia Murtra.—Rambla de Alvarez 3.

Gómez y Salvador.—Centre comercial administra-
ció Ciutadans 19.—Comissions; Representacions; Com-
pravenda en comissió de cupons de totes classes; Infor-
mes y referencias.

La Imperial.—Restaurant de Josep Barris.—Servey
esmerat.—Carrer del Carme, 2.

Construccions mecániques y eléctricas.—Societa
unónima. (Ayans Planas, Flaquer y C.^a)—Especialitat
—Instalacions eléctricas y turbinés.—Carrer de la In-
dustria.

Peluquería Corominas.—Plassa de la Constitució.

C.^a Anónima de Segurs

A PRIMA FICSA

“AURORA”

ESTABLERTA A BILBAO

EN L' ANY 1900

Capital social 20.0 0.000 ptes.

Aquesta Companyia ha efectuat
los diposits de garantias que
prevé el Real Decret de 25 de
Juny de 1905.

DELEGAT A GERONA

Josep Gómez Miria

CIUTADANS, 19

GRAVES CUESTIONES

¿Qué derechos y obligaciones tengo como padre y como con-
sorte?—¿De qué modo deberé or-
denar mi testamento para que
nadie pueda impugnarlo?—¿De
qué manera he de contratar para
no salir perjudicado?—¿Qué
he de hacer para conseguir el
pago de una factura, letra ó pa-
garé?

¿Qué he de hacer en caso de
desahucio?—¿Qué he de hacer
en caso de tal ó cual incidente
del trabajo?—¿Qué responsabi-
lidades puedo exigirle á quien
me ha dañado?—¿Cómo se ga-
rantizan la propiedad industrial
y los inventos?—¿Cuáles son
mis derechos políticos como ciu-
dadano, y cómo puedo ejer-
cerlos?

Estas y más de 8.000 otras
cuestiones de importancia su-
ma, se resuelven en forma ama-
na, é instructiva por medio de
supuestas conferencias entre un
Abogado y su Cliente, en la
BIBLIOTECA JURÍDICO-POPU-
LAR, que los señores Sucesores
de “Manuel Soler”, de Barcelo-
na, han publicado, constituyen-
do una verdadera Biblioteca
de ciudadano Español. Pídanse
prospectos en todas las librerías
de España ó directamente á Bar-
celona, Apartado correos, 89.

SUCESORES M. SOLER

Farmacia del Doctor F. Sastre y Marqués

(Sucesor del Doctor Marqués)

Casa premiada en la Exposici6 Universal de Paris de 1900 — Oberta tota la nit

Hospital 109, y Cadena, 2 --- BARCELONA

VI D'OSTRAS, DEL DR. SASTRE Y MARQUÉS, es el millor dels tónichs coneguts, preferentment recomenat per sa eficacia en la conva-
escencia de totes les malalties, especialment en la anemia, clorosis, histerisme y en totes les quines se pert la gana.

ESSENCIA FABRÍFUGA, DEL DR. SASTRE Y MARQUÉS. Espeífich prodigiós, antiséptich pera curar tota classe de febres patúdicas
nfecciosas, tercianas, quartanas, eruptivas, pútridas y gran coadjuvant en la prompta resolució de las tifoideas rebelde.

DENTICINA, DEL DR. SASTRE Y MARQUÉS. Es la salvació dels nens en totes les complicacions que orígina la evolució dentaria, calma
les irritacions intestinals, favorex la expulsió de la baba y evita los accidentes nerviosos tant freqüents que les més de les vegades acaban ab la vi-
da el infant.

TINTURA PERA 'L CABELL, DEL DR. SASTRE Y MARQUES. La millor que s conex, teuyex el cabell de un negre permanent, ino-
fensiu: son consum es extraordinari per sos bons resultats.

ELIXIR ANTIDIABETIC, DEL DR. SASTRE Y MARQUÉS. D' exit més segnr pera curar tan terrible malitia, disminuint sempre sa
intensitat, purificant la sanc, tonificant lo sistema nerviós y disminuint ja la albumiuria com també la glucosuria en les diebetis insípides, sa
curació se logra ab suma rapidesa.

XAROPS MEDICINALS, DEL DR. SASTRE Y MARQUÉS. Dedicada la antigua Casa del Dr. Marés pra sa preparació y havent conseguit
gran erédit ab ells, poden oferir als senyors metjes y al públich el més complert surtit dels mateixos garantisant la exactitut en sa co sificaci
ció y puresa.

Dipósit á Gerona FARMACIA DEL DR. ROCA, Plassa del Oli